

Tájékoztató pedagógus és szülők részére a JNSZMPSZ szakértői bizottsági tevékenységéről

1. A szakértői vizsgálat előkészítése, megszervezése, lebonyolítása, a szakértői vizsgálat eljárásrendje

A Szakértői Bizottsághoz járási/megyei a beérkező szakértői vizsgálat iránti kérelmeket a bizottságvezető tartalmi és formai szempontok szerint és a jogszabályi helyek figyelembevételével ellenőrzi, és dönt a SZB vizsgálatban való illetékessége felől, vagy a kérelmet elutasítja, illetve átirányítja. Az elutasítást, átirányítást írásban rögzíti, erre vonatkozóan a bizottság vezetője – szakmai indoklással – határozatot hoz. Szülői kérelmet csak abban az esetben utasíthat el a SZB, ha az aktuális állapot feltárására irányuló kezdeményezés történik, és a vizsgálat elvégzése a járási SZB illetékességébe tartozik; korábban már megállapított SNI diagnózis esetén a vizsgálatot a megyei SZB-nak kötelező elvégeznie, illetve várólistára teheti a gyermeket, ha az előző vizsgálat óta még nem telt el 6 hónap. A kötelező várakozási idő leteltével a gyermek vizsgálatát a SZB elvégzi, erről és a vizsgálat időpontjáról a szülőt írásban értesíti. A szülő a felülvizsgálati eljárást bármikor kezdeményezheti. A szakértői bizottság a szülő kérelmére akkor köteles lefolytatni a felülvizsgálati eljárást, ha a hivatalból történő felülvizsgálat óta több mint hat hónap telt el, és a soron következő, hivatalból történő felülvizsgálat időpontjáig több mint hat hónap van hátra.

2. A szakértői vizsgálat típusai:

- **Aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálat:** a gyermek, tanuló teljes körű (gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi) vizsgálata.
- **Aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálatot kiegészítő vizsgálat:** az aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálat során felmerült, a megalapozott diagnózis megállapításához szükséges - de a gyermek terhelhetősége, a szükséges vizsgálati eszköz, szakember, vagy kompetencia hiánya miatt - annak keretében el nem végzett, a bizottság keretein belül el nem végezhető orvosi, pszichológiai stb. vizsgálat.
- **Kiegészítő vizsgálat:** a járási szakértői bizottság által, az aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálat eredményei alapján végzett vizsgálat, amennyiben a járási szinten a gyermeknél, tanulónál felmerül a sajátos nevelési igény gyanúja.
- **Felülvizsgálat:** hivatalból, hatósági megkeresésre vagy szülői kérelem alapján vagy a gyermek nevelését ellátó óvoda, nevelését, oktatását ellátó iskola kérelme alapján

végzett, - a korábbi diagnózis megalapozottságát, a nevelés, a nevelés, oktatás formájának megfelelőségét, a fejlesztés eredményességének mérését célzó felülvizsgálat.

A szakszolgálati munkaterv meghatározza az adott tanévben kötelezően elvégzendő, hivatalból történő felülvizsgálatok tervezését is, a diagnosztikus kategória (SNI különböző kategóriái, BTMN) és a vizsgálat éve szerint. A bizottság megküldi az érintett nevelési, oktatási intézményeknek a hivatalból történő felülvizsgálat szempontjait és a Pedagógiai jellemzés hivatalból indított felülvizsgálathoz dokumentumot, minden év március 14-ig. Az intézmények ezeken nyilatkoznak az érintett gyermekek, tanulók állapotáról, az előző vizsgálat időpontjától eltelt időszakban a gyermek, tanuló felmutatott fejlődéséről, melynek határideje minden év június 30.

3. Behívás a vizsgálatra

A 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet szerint a vizsgálatához mindkét szülő jelenléte szükséges. Erről a SZB a hivatalos tájékoztatást küld, melyben felhívja a figyelmet arra, hogy más meghatalmazott személy a gyermeket vizsgálatra nem kísérheti, csak a gyermek felügyeletét gyakorló szülők. Ha az egyik szülő akadályoztatva van a vizsgálaton való megjelenésben, úgy írásban meghatalmazhatja szülőtársát, hogy a szakértői vizsgálat során a nevében eljárhat mind a diagnózis elfogadása, mind az intézményes nevelésre vonatkozó javaslattétel elfogadása vonatkozásában.

Amennyiben nevelésbe vett, gyámság alatt levő gyermek esetében nem a gyám kíséri a gyermeket vizsgálatra, úgy a SZB nem végezheti el a szakértői vizsgálatot, és újabb időpontot jelöl ki a gyermek számára, melyről a gyámot újabb levélben értesíti.

Összefoglalva: ha a szülő nem jelenik meg gyermekével, vagy a gyám a gyámoltjával a szakértői vizsgálat megjelölt időpontjában, akkor a SZB második vizsgálati időpontot határoz meg, az időpontról a szülőt, a gyámot levélben, az intézményt elektronikus levélben értesíti. A gyermek/tanuló érdekében a bizottságvezető közigazgatási hatósági eljárás megindítását kezdeményezi a lakóhely szerint illetékes tankerületnél, ha a szülő gyermekével, vagy a gyám a gyámoltjával az ismételt felhívás ellenére a második időpontban sem jelenik meg.

4. A vizsgálat eljárásrendje

A vizsgálatot végző szakember a Diagnosztikus eljárások, vizsgálati protokollok és standardok jegyzékéből, valamint a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 2. számú mellékletét

szem előtt tartva, a gyermek jelen szakértői vizsgálatának előzményei, a szakértői vizsgálat iránti kérelem alapján saját szakmai kompetenciája szerint választ.

A megyei és járási szakértői bizottság **a tizennyolc hónapnál fiatalabb gyermek esetében** szakértői véleményét a gyermek külön vizsgálata nélkül, a neonatológia, csecsemő és gyermek fül-orr-gégegyógyászat, audiológia, szemész, ortopédia és traumatológia, gyermek- és ifjúságpszichiátria, fizikális medicina és rehabilitációs orvoslás, orvosi rehabilitáció csecsemő- és gyermekgyógyászat szakterületen, illetve gyermek-neurológia szakorvos által felállított diagnosztikai vélemény és terápiás javaslat alapján is elkészítheti.

A járási szakértői bizottság vizsgálata a harmadik életévüket betöltő gyermekek, tanulók teljes körű pszichológiai, gyógypedagógiai vizsgálata. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megállapítása vagy kizárása ennek keretében történik meg.

Ha a járási szakértői bizottság vizsgálati tapasztalatai, megítélése alapján a gyermeknél, tanulónál sajátos nevelési igény valószínűsíthető, a vizsgálat dokumentációját és annak eredményeit, valamint a rendelkezésre álló egyéb iratokat eredeti példányban megküldi a megyei szakértői bizottság részére. A vizsgálat lezáratlan vizsgálat marad a járási szakértői bizottságban. A vizsgálati tapasztalatok járási összegző vizsgálati véleményben fogalmazódnak meg, melyet elektronikus formában kap meg a sajátos nevelési igény megállapítására jogosult bizottság, és ott készül el a szakértői vélemény.

Az SNI irányába végzett szakértői vizsgálat szakorvosi vizsgálattal kezdődik, majd pszichológiai és (gyógy)pedagógiai vizsgálattal folytatódik.

A vizsgálat nyomán vizsgálati dokumentáció, vizsgálati vélemény és szakértői vélemény készül.

A vizsgálati dokumentáció alapján a vizsgálatvezető a vizsgálatban résztvevő szakmai teammel elemzi, összeveti, megbeszéli a tapasztalatokat, és kialakítja a vizsgálat eredményét, azaz a diagnózist, melyet a szülővel szóban közöl és írásban is átad, vizsgálati vélemény formájában. Ezen a szülő írásban nyilatkozik a vizsgálat eredményére és az intézményes nevelésre vonatkozó információk egyetértéséről/egyet nem értéséről. A vizsgálatot követően elkészített szakértői vélemény pedig rögzíti a vizsgáló team által készített állapotleírást a vizsgált gyermekről, valamint tartalmazza a fejlesztésre vonatkozó javaslatokat is.

A tájékoztatást a szülő tudomásul veszi, és ezt aláírásával igazolja, valamint nyilatkozik az egyetértéséről/egyet nem értéséről a diagnózis és az intézményes nevelésre vonatkozó

javaslatot illetően. A szakértői vélemény csak a szülő egyetértésével léphet hatályba.

5. A folyamatos figyelemmel kísérés eljárásrendje

Amennyiben az enyhe értelmi fogyatékos megállapítására vagy kizárására irányuló első vizsgálat során (megyei SZB) az orvosi adatok, szakvélemény nem támasztják alá a fogyatékos tényét (nem állapítható meg az ok), vagy ha a komplex vizsgálat (pszichológiai, gyógypedagógiai, orvosi) alapján egyértelműen nem támasztható alá az enyhe értelmi fogyatékos diagnózisa (határeset, retardáció), akkor a vizsgálatvezető kezdeményezi a kliens folyamatos figyelemmel kísérését. Ennek szükségességéről a vizsgáló csoport véleményének figyelembevételével a bizottságvezető dönt. A folyamatos figyelemmel kísérés tényéről a vizsgálatvezető (az időtartam, a folyamatos figyelemmel kísérés folyamatát segítő/koordináló gyógypedagógus megjelölésével, elérhetősége megadásával, a megfigyelés módszerének ismertetésével) a szülőt tájékoztatja, a szülőt és az érintett intézményt írásban értesíti, az utóbbival elvégzi a szükséges egyeztetést.

A gyermek folyamatos figyelemmel kísérése a gyermeket nevelő, a tanulót nevelő, oktató intézményben történik, előzetesen egyeztetett időpontban, a Rendeletben meghatározott módon és alkalommal [Rendelet 21.§ (5)].

A vizsgálatvezető tájékoztatja az intézmény vezetőjét, majd az érintett pedagógusokat a folyamatos figyelemmel kísérésre vonatkozó jogi és szakmai szabályokról, a pedagógiai teendőkről.

Első alkalommal a bizottságvezető által megbízott munkatárs megfigyeli a gyermeket, a tanulót az óvodai, iskolai környezetben, egyezteti a megfigyelést segítő, a pedagógus feladatait rögzítő megfigyelési szempontsört, elkészíti az első megfigyelés tapasztalatait rögzítő feljegyzést. A megfigyelési szempontsor meghatározza a gyermek, a tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos teendőket, valamint a megfigyelésben közreműködő pedagógus feladatait.

A megfigyelési szakaszt követően a pedagógus részletes értékelést készít a gyermekről/tanulóról. Ezt, és a megbízott munkatárs tapasztalatait a SZB munkacsoportja elemzi. A folyamatos figyelemmel kísérés folyamatát segítő/koordináló gyógypedagógus átadja az értékelést a bizottságvezetőnek, és kezdeményezi a gyermek, a tanuló vizsgálatra való behívását. A folyamatos figyelemmel kísérés befejezéseként komplex szakértői vizsgálat történik, az alapvizsgálattal azonos módon, a már ismertetett szabályozók szerint. A folyamatos figyelemmel kísérés zárásaként vizsgálati vélemény, illetve szakértői vélemény készül, mely megállapítja a fogyatékosgot, vagy kizárja azt.

6. A felülvizsgálat eljárásrendje

A szakértői bizottság (járási, megyei) a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, vagy sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 22.§ (2) és (3) pontjaiban meghatározott időközönként hivatalból felülvizsgálja.

A vizsgálat eljárásrendje az aktuális állapot feltárására irányuló vizsgálatéval megegyező, ám bizonyos esetekben nem teljeskörű [Rendelet 23. § (3) a), b), c) szerint].

Amennyiben a szakértői bizottság nem teljes körű vizsgálatot végez, úgy a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 23.§ (3) pontjában meghatározott eseteken kívül, a fent ismertetett folyamatokból a szakorvosi és a pszichológiai vizsgálat kimaradhat.

7. A szakértői vélemény elkészítése

A szakértői véleményt a vizsgálatvezetőnek és a vizsgálatban részt vevő szakembereknek a vizsgálat befejezését követő három napon belül el kell készíteni (ehhez felhasználják a járási, vagy más pedagógiai szakszolgálatokból beérkező gyógypedagógiai és pszichológiai vizsgálati véleményt, és a vizsgálati dokumentációt). Az elkészített szakértői véleményt a szakértői vizsgálatban résztvevő szakemberek, végül pedig a bizottság vezetője javítja és javíttatja. Az így elkészült (javított) szakértői vélemény megküldésre kerül az átvételére jogosultaknak (még nem hatályos szakértői véleményt kapja a szülő és az irattár, hatályos szakértői véleményt a szülő, a köznevelési intézmény, a lakóhely szerint illetékes tankerületi központ - iskoláskorúak esetében -, illetve az illetékes önkormányzat jegyzője - óvodáskorúak esetében. [Rendelet 20. § (1)]